

*“Ο ομορφότερος κόσμος,
τον οποίο η καρδιά μας γνωρίζει,
είναι εφικτός.” Charles Eisenstein*

Βιώματα Δημοκρατικής Εκπαίδευσης
από δύο σχολεία-μέλη της **Ευρωπαϊκής**
Κοινότητας για μία Δημοκρατική
Παιδεία (EUDEC): Προκλήσεις και
Προοπτικές για την Ελλάδα

*Βιολέτα Νάτση
Στέλιος Δεσποτάκης
Χριστιάνα Μόσχου*

Θεωρητικό Υπόβαθρο

Αντιαυταρχική Εκπαίδευση:
η μάθηση προκύπτει από την
επιλογή και το ενδιαφέρον (*Neill*)

Κίνημα της Νέας Αγωγής: ο μαθητής
πράττει, δημιουργεί, βίωμα και μάθηση
(*Dewey*)

Κριτική Παιδαγωγική: ο δάσκαλος
είναι παράλληλα και ερευνητής,
αναστοχάζεται και σχεδιάζει την
εργασία του (*Freire*)

Δημοκρατικά Σχολεία

– Βασίζονται σε δύο θεμελιώδεις αρχές:

1. την **ισοτιμία, συνευθύνη και συνεργασία δασκάλων και μαθητών** ως προς τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου
2. το δικαίωμα των μαθητών να **επιλέγουν ελεύθερα** το περιεχόμενο, τον τρόπο και το ρυθμό της μάθησης τους

Τι κάνει αυτά τα σχολεία δημοκρατικά στην πράξη;

Παραδείγματα Δομών

1. Δάσκαλος Εμπιστοσύνης
2. Πρωινός Κύκλος
3. Επιτροπή Επίλυσης
4. Σχολική Συνέλευση

Δάσκαλος Εμπιστοσύνης

1. Δάσκαλος Εμπιστοσύνης

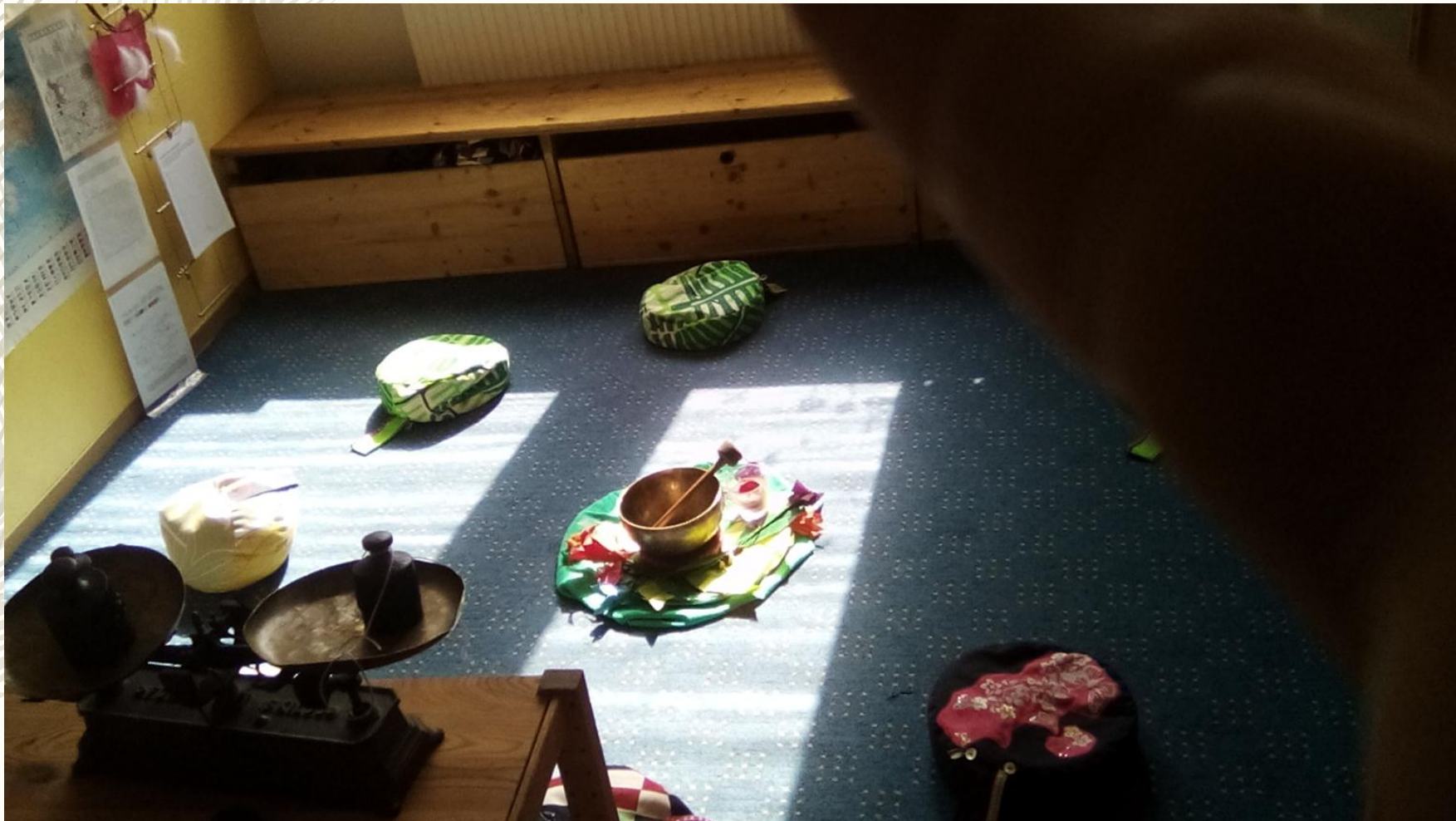
4ο Ψυχοκοινωνικό Στάδιο Ανάπτυξης του Ανθρώπου (6-12 ετών):

Ικανότητα ή Ανεπάρκεια

-Erik H. Erikson, Joan M. Erikson, *The Life Cycle Completed: Extended Version* (W. W. Norton, 1998).

Πρωινός Κύκλος

2. Πρωινός Κύκλος

Προσωπικές και διαπροσωπικές δεξιότητες: ενσυναίσθηση,
αποδοχή, ειλικρίνεια στις σχέσεις, αυτοεκτίμηση

-Bernstein, E., (1968) *Summerhill: A follow-up study of its students*, Journal of Humanistic Psychology, New York:
Saranac Lake

Επιτροπή Επίλυσης Συγκρούσεων

- Εμπιστεύομαι
- Ακούω
- Ξεκαθαρίζω

3. Επιτροπή Επίλυσης Συγκρούσεων

Τα παιδιά μαθαίνουν να υιοθετούν την **επιχειρηματολογία**, τη **διαπραγμάτευση**, το **συμβιβασμό** και την **υπεράσπιση των δικαιωμάτων** τους σαν τρόπο ζωής

–Mager, U. & Nowak, P. (2012), *Effects of student participation in decision making at school. A systematic review and synthesis of empirical research*, Educational Research Review 7th Ed

Σχολική Συνέλευση

4. Σχολική Συνέλευση

Ελευθερία, υπευθυνότητα, συμμετοχή, ισότητα

-Sebba, J., and Robinson, C. (2010). *Evaluation of UNICEF UK's Rights Respecting Schools Awards (RRSA) Scheme. Final Report*. Brighton: Universities of Sussex and Brighton

Τι κάνει αυτά τα σχολεία δημοκρατικά στην πράξη;

Είναι ένας ζωντανός οργανισμός που κάθε μέρα επανασχεδιάζεται και προσαρμόζεται ώστε να ικανοποιεί τις ανάγκες της εκάστοτε κοινότητας.

“Δεν έχουμε τις λύσεις, τις ψάχνουμε.”

Yaacov Hecht

(πρωτοπόρος της Δημοκρατικής Εκπαίδευσης)

Προκλήσεις και Προοπτικές για την Ελλάδα

- Αναλυτικό Πρόγραμμα &
- Αυστηρό Νομοθετικό πλαίσιο

-Δημόσιο Σχολείο [Φουρφουρά](#)

-Δημοκρατική Παιδεία ([Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών](#))
Δημοκρατία στα σχολεία ([Συνήγορος του Παιδιού](#))

Χάρτης Δημοκρατικών Σχολείων

eupean democratic
education community

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Είδος Έρευνας: Έρευνα Δράσης
- Στόχος Έρευνας: Η μελετη των Δημοκρατικών σχολείων ως αποτελεσματικά σχολεία
- Ερευνητικό Ερώτημα: Σε τι είναι αποτελεσματικά τα Δημοκρατικά σχολεία;
- Μέθοδος Συλλογής Δεδομένων: Παρατήρηση και Δράση (praxis)
- Εργαλείο Καταγραφής: Ημερολόγιο Παρατήρησης
- Συλλογιστική Μέθοδος Επεξεργασίας Δεδομένων: Επαγωγικός Συλλογισμός (Από τα παραδείγματα καταλήξαμε σε κατηγορίες)
- Κατηγορίες: Ψυχική Υγεία, Ανθρώπινες Σχέσεις, Κοινωνική Ευθύνη
- Πολιτειότητα, Μάθηση